

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№2

2026
fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 704 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILIY MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA’MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o’g’li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO’YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG’URTA FAOLIYATIDAGI MOLIVAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJIY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJIRIBASI	66
Alimardonov G’ayratjon Nuraliyevich	
XO’JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o’g’li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO’NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA’MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIVAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIVA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIVAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOIYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSiya FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochirdiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohruh Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboyev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B. Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIYASI	288
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ АЛМГСІ ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liq Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSİYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQISH	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	434
Otayor Usmonaliyev	
TIJORAT BANKLARIDA VALYUTA ARBITRAJI VA UNING MOHIYATI	440
Yaxyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	443
Mirzaraximova Aziza Azimdjanovna	
DON VA UN MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISH XUSUSIYATLARI	450
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA TUXUM ISHLAB CHIQARISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	454
Ismoilov Zuhridin Sayitqulovich	
ZAMONAVIY TURAR-JOY ME'MORCHILIGIDA MILLIYLIK VA AN'ANAVIYLIKNING O'RNİ VA AHAMIYATI	459
Toshniyozov Otabek Hakimovich	
MARKAZIY QIZILQUM FOSFORIT RUDALARIDAN QIMMATBAHO KOMPONENTLARNI KOMPLEKS AJRATISH TEXNOLOGIYASI	464
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Ruzibayeva Dildora Akramovna, Xushvaqtova Dilshoda Shavkat qizi	

BANKLARDA CHAKANA KREDITLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH TARTIBI	470
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	476
Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA XOTIN-QIZLARNING BOSHQARUV KARYERASI: MOHIYATI, ZARURIYATI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	483
Abduraxmonova Feruzabonu	
ASOSIY KAPITALGA INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	489
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINING TASHKILIY TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	495
Uzakova Umida Ruziyevna	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI VA PROFESSOR-O'QITUVCHI-TALABA NISBATI O'RTASIDAGI IQTISODIY BOG'LIQLIK	502
Dusanov Salim Mamarsulovich	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЫ AML: АНАЛИЗ ПРАКТИК ВЕДУЩИХ БАНКОВ И СТРАН СНГ	507
Рашидов Авазбек Рахимович	
BOJXONA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR TAHLILI	516
Radjapova Latofat Sardorovna	
DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ (STANDARD LINEAR SOLID MODEL, SLS) MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONINI TAHLIL QILISH	523
Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Faxriddinova Rayhona Vahobjon qizi, Rustamova Ruxsora Kamtar qizi	
ВЛИЯНИЕ КЕРАМИЧЕСКИХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ НА ТЕПЛОВУЮ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КАМЕННОГО ТЕПЛОАККУМУЛЯТОРА В СОЛНЕЧНО-АССИСТИРОВАННЫХ БИОГАЗОВЫХ УСТАНОВКАХ	530
Д.М. Жураханов	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING KELAJAKDAGI IMKONIYATLARI	537
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
MAHALLIY BUDJETLARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA OCHIQLIKNI KUCHAYTIRISH	544
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Normatov Joxongir Murodillayevich	
DON MAHSULOTLARI TARMOG'IDA ISHLAB CHIQARISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	548
Aipova Iroda Ikramovna	
BUXORO VILOYATI SANOATI ISHLAB CHIQARISHINING TARMOQ TARKIBI DINAMIKASI VA UNDAGI O'ZGARISHLAR TAHLILI	554
Toshov Mirzabek Hakimovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEZONLARI	560
Nurxo'jayeva Xilola Hakimxo'jayevna	
СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬЮ НА ОСНОВЕ УСТОЙЧИВОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	568
Teshaboyev To'liqin Zakirovich, Muradov Botir Xayyat	
IQTISODIYOT TARMOQLARIDA SUV ISTE'MOLINING BOSHQARUVINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	578
Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Turg'unov Muhammadaziz Baxtiyorjon o'g'li	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA MOBIL ILOVALAR ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	584
Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Uzakov Sirojiddin Djuraboyevich	

SUN'IIY INTELLEKT VA IQTISODIYOTNING O'ZARO ALOQADORLIGI	591
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	
IDENTIFICATION OF WEAVING STRUCTURES IN PILE FABRICS	596
Bahrom Baturovich Dautov, Bakhtiyor Yormakhmatovich Abduganiyev, Erkin Shamsiddinovich Rayxonov, Nazar Kilichov Bafoevich	
INNOVATIVE APPROACHES TO ENSURING FINANCIAL STABILITY IN COMMERCIAL BANKS	602
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATI VA OLIY TA'LIM SIFATI KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK MASALALARI	608
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATIDA DAROMADLAR VA UNING AHAMIYATI	613
Kenjayev M.G'.	
MAJBURIYATLAR AUDITINING ASOSIY O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	618
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIVAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	623
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI TAHLILI	630
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
JAMOAT YO'LOVCHI TRANSPORTINI YO'NALISHLARDA HARAKATI MUNTAZAMLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	635
Nazarov Anvar Aripovich, Siddiqov Beknazar Jumanazar o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY-IQTISODIIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
O'ZBEKISTONDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA RAQAMLI MA'MURCHILIK	649
Yakubov San'atbek Ravshanbekovich	
ISHLAB CHIQRISH SANOATI CHIQINDILARIDAN LITIIY BIRIKMALARINI AJRATIB OLISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIK YECHIMLARI	655
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Komilov Botir Asqar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIVAVIY RISKLARINI BAHOLASHDA MIQDORIIY USULLARDAN FOYDALANISH	663
Raximov Abduxalil Toshbotirovich	
JUN TOLASINI MAYDA VA YIRIK IFLOSILIKLARDAN TOZALASH TEXNOLOGIYASI VA USKUNALARINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDA KASB-HUNAR TA'LIMI TERMINLARINING SEMANTIK QIYOSIIY TAHLILI	673
Jabbarova Gulbahor Jumanazarovna	
GAZ BALLONLI AVTOMOBILLARDA RADIOTO'LQINLI UZATMALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TEXNIK NAZORAT TIZIMINING IQTISODIIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	677
Mirzayev Bahodir Nuritdinovich, Zulfiqorova Guldona Akbarjon qizi	
MINTAQANING TASHQI SAVDO AYLANMASINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARI	682
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
IQTISODIIY TADQIQOTLARDA SO'ROV O'TKAZISH METODI VA UNING ANKETA HAMDA INTERVIYU SHAKLLARINI QO'LLASH MASALALARI	687
Dusmuratov Radjabbay Davlatbayevich	

O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHI VA BIZNESDA MANFAATLAR UYG'UNLIGI.....	693
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
DAVLAT MOLIYASI VA BANK-MOLIYA INSTITUTLARINING IQTISODIY O'SISHDAGI O'RNI.....	698
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	

DAVLAT MOLIYASI VA BANK-MOLIYA INSTITUTLARINING IQTISODIY O'SISHDAGI O'RNI

Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich

Namangan davlat texnika universiteti

Buxgalteriya hisobi kafedrası professori

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sish jarayonidagi o'rni nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda davlat moliyasi orqali fiskal siyosatni amalga oshirish mexanizmlari, byudjet daromadlari va xarajatlarining iqtisodiy faollikka ta'siri hamda bank-moliya institutlarining investitsiyalarni jalb etish, moliyaviy resurslarni qayta taqsimlash va real sektorni kreditlashdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, moliyaviy tizim barqarorligini ta'minlash, moliyaviy vositachilik samaradorligini oshirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda davlat va bank sektorining o'zaro uyg'un hamkorligi masalalari ilmiy asosda baholanadi. Tadqiqot natijalari iqtisodiy siyosatni takomillashtirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan ilmiy-amaliy xulosalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: davlat moliyasi, bank-moliya institutlari, iqtisodiy o'sish, fiskal siyosat, moliyaviy tizim, investitsiyalar, kreditlash, moliyaviy barqarorlik, real sektor, iqtisodiy rivojlanish.

Abstract. This scientific article provides a theoretical and practical analysis of the role of public finance and banking and financial institutions in the process of economic growth. The study examines the mechanisms of fiscal policy implementation through public finance, the impact of budget revenues and expenditures on economic activity, as well as the importance of banking and financial institutions in attracting investments, reallocating financial resources, and financing the real sector of the economy. Particular attention is paid to ensuring financial system stability, improving the efficiency of financial intermediation, and enhancing the coordinated interaction between the state and the banking sector in stimulating economic growth. The research findings contribute to the development of scientific and practical conclusions aimed at improving economic policy and ensuring sustainable economic growth.

Keywords: public finance, banking and financial institutions, economic growth, fiscal policy, financial system, investments, lending, financial stability, real sector, economic development.

Аннотация. В данной научной статье теоретически и практически анализируется роль государственных финансов и банковско-финансовых институтов в процессе экономического роста. В исследовании раскрываются механизмы реализации фискальной политики посредством государственных финансов, влияние доходов и расходов бюджета на экономическую активность, а также значение банковско-финансовых институтов в привлечении инвестиций, перераспределении финансовых ресурсов и кредитовании реального сектора экономики. Особое внимание уделяется вопросам обеспечения стабильности финансовой системы, повышения эффективности финансового посредничества и гармоничного взаимодействия государства и банковского сектора в стимулировании экономического роста. Результаты исследования способствуют формированию научно-практических выводов, направленных на совершенствование экономической политики и обеспечение устойчивого экономического роста.

Ключевые слова: государственные финансы, банковско-финансовые институты, экономический рост, фискальная политика, финансовая система, инвестиции, кредитование, финансовая стабильность, реальный сектор, экономическое развитие.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida iqtisodiy o'sishni ta'minlash masalasi davlatlar iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Barqaror va inklyuziv iqtisodiy rivojlanishga erishishda davlat moliyasi hamda bank-moliya institutlarining samarali faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat moliyasi orqali fiskal siyosatni amalga oshirish, byudjet resurslarini oqilona taqsimlash hamda ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarni moliyalashtirish iqtisodiy o'sish sur'atlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Shu bilan birga, bank-moliya institutlari iqtisodiyotda moliyaviy vositachilik funksiyasini bajarib, jamg'armalarni investitsiyalarga yo'naltirish, tadbirkorlik subyektlarini kredit resurslari bilan ta'minlash hamda real sektor faolligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy iqtisodiy nazariyalar va xalqaro amaliyot natijalari shuni ko'rsatadiki, davlat moliyasi va bank tizimi o'rtasidagi o'zaro uyg'unlik iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va uzoq muddatli iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Xususan, moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, fiskal va monetar siyosatning muvofiqlashtirilishi hamda moliyaviy institutlarning institutsional salohiyatini izchil rivojlantirish iqtisodiy o'sishni jadallashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu nuqtai nazardan, davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sish jarayonidagi o'rnini ilmiy asosda tadqiq etish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan amaliy takliflarni ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishga ta'siri masalasi iqtisodiy nazariya hamda amaliy tadqiqotlarda keng yoritilgan. Klassik va neoklassik iqtisodiy yondashuvlarda davlat moliyasining asosiy vazifasi makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, jamoat tovarlari va xizmatlarini moliyalashtirish, shuningdek, iqtisodiy sikllarni yumshatish orqali iqtisodiy o'sish uchun qulay sharoit yaratish sifatida talqin etiladi. Musgrave tomonidan ishlab chiqilgan konsepsiyaga ko'ra, davlat moliyasi taqsimlash, barqarorlashtirish va resurslarni samarali joylashtirish funksiyalarini bajarish orqali iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiladi [1].

Keynsiylik iqtisodiy nazariyada esa davlat xarajatlari hamda byudjet-soliq siyosati iqtisodiy o'sishni rag'batlantiruvchi muhim instrument sifatida e'tirof etiladi. Ushbu yondashuvga ko'ra, iqtisodiy pasayish sharoitida davlatning faol fiskal siyosati yalpi talabni qo'llab-quvvatlash orqali investitsion faollikni tiklashga xizmat qiladi [2]. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda ham davlat byudjeti xarajatlarning tarkibi va ularning samaradorligi iqtisodiy o'sish sur'atlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi asoslab berilgan.

Bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishdagi o'rnini moliyaviy vositachilik nazariyasi doirasida izohlanadi. Schumpeter va undan keyingi tadqiqotchilar bank tizimi jamg'armalarni investitsiyalarga yo'naltirish orqali innovatsiyalarni rag'batlantirishi hamda ishlab chiqarish hajmining oshishiga xizmat qilishini ta'kidlaydilar [3]. Xalqaro tajribaga oid tadqiqotlar moliyaviy sektori rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiy o'sish jarayonlari nisbatan barqaror va uzoq muddatli bo'lishini ko'rsatadi.

O'zbekiston hamda boshqa rivojlanayotgan davlatlar misolida olib borilgan ilmiy izlanishlarda davlat moliyasi va bank tizimi o'rtasidagi muvofiqlashtirilgan siyosat iqtisodiy o'sishni jadallashtirishning muhim sharti sifatida baholanadi. Xususan, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish, kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish va fiskal intizomni izchil kuchaytirish iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilishi qayd etiladi [4]. Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi hisobotlarida ham moliyaviy institutlar barqarorligini ta'minlash iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlovchi muhim omillardan biri sifatida e'tirof etilgan [5].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishga ta'siri nazariy hamda amaliy jihatdan o'rganildi. Metodologik asos sifatida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, tizimli tahlil va statistik kuzatuv metodlaridan foydalanildi. Olingan natijalar asosida fiskal hamda moliyaviy siyosatning iqtisodiy o'sish jarayonidagi o'rnini baholanib, tegishli ilmiy xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishdagi o'rnini makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, investitsion muhitni yaxshilash hamda real sektor rivojini qo'llab-quvvatlash orqali namoyon bo'ladi. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda iqtisodiy o'sish jarayoni nafaqat bozor mexanizmlari, balki davlatning faol ishtiroki hamda moliyaviy institutlarning samarali faoliyati bilan chambarchas bog'liq holda shakllanadi. Shu bois, ushbu bo'limda davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishga ta'sir ko'rsatish mexanizmlari kompleks tarzda tahlil qilinadi.

Davlat moliyasi iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda, avvalo, fiskal siyosat vositalari orqali muhim ta'sir ko'rsatadi. Byudjet xarajatlarining tarkibi, hajmi va ustuvor yo'nalishlari iqtisodiy faollik darajasini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, davlat investitsiyalarining infratuzilma, ta'lim, sog'liqni saqlash hamda ilmiy-innovatsion loyihalarga yo'naltirilishi ishlab chiqarish salohiyatini oshirishga xizmat qilib, uzoq muddatli iqtisodiy o'sish uchun mustahkam poydevor yaratadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kapital xarajatlar ulushi nisbatan yuqori bo'lgan mamlakatlarda iqtisodiy o'sish sur'atlari barqarorroq bo'ladi.

Soliq siyosati ham davlat moliyasining muhim instrumenti sifatida iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Soliq yukining maqbul darajada belgilanishi tadbirkorlik faoliyatini kengaytirish, xususi investitsiyalarni rag'batlantirish va ishlab chiqarish hajmini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, soliq stavkalarining nomutanosib ravishda oshib borishi ayrim hollarda iqtisodiy faollikning sekinlashishiga hamda norasmiy iqtisodiy munosabatlarning kengayishiga olib kelishi mumkin. Shundan kelib chiqib, fiskal siyosatda muvozanatni ta'minlash barqaror iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashning muhim sharti sifatida qaraladi.

1-jadval. Davlat moliyasining iqtisodiy o'sishga ta'sir mexanizmlari

Davlat moliyasi instrumentlari	Ta'sir mexanizmi	Iqtisodiy natija
Byudjet xarajatlari	Yalpi talabni oshirish	Ishlab chiqarish hajmining kengayishi
Davlat investitsiyalari	Infratuzilmani rivojlantirish	Uzoq muddatli iqtisodiy o'sish
Soliq siyosati	Tadbirkorlikni rag'batlantirish	Xususi investitsiyalar o'sishi
Ijtimoiy transferlar	Aholi daromadlarini qo'llab-quvvatlash	Ichki bozor faolligining oshishi
Davlat qarzi boshqaruvi	Moliyaviy barqarorlikni saqlash	Makroiqtisodiy barqarorlik

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, davlat moliyasi instrumentlari iqtisodiy o'sishga turli kanallar orqali ta'sir ko'rsatadi. Bunda davlat xarajatlarining samaradorligi hamda ularning strategik maqsadlarga yo'naltirilganligi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Xarajatlarning yetarli darajada samarali bo'lmisligi iqtisodiy o'sishga kutilgan ijobiy ta'sirning to'liq namoyon bo'lmisligiga olib kelishi mumkin.

Bank-moliya institutlari iqtisodiy o'sishda moliyaviy vositachilik funksiyasi orqali muhim rol o'ynaydi. Bank tizimi jamg'armalarni jalb etish va ularni real sektorga kreditlar ko'rinishida yo'naltirish orqali ishlab chiqarish faolligini oshiradi. Kredit resurslarining mavjudligi korxonalar uchun investitsion loyihalarni amalga oshirish, texnologik yangilanishlarni joriy etish hamda ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish imkoniyatlarini yaratadi. Shu jihatdan, bank sektorining rivojlanish darajasi iqtisodiy o'sish sur'atlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Bundan tashqari, bank-moliya institutlari moliyaviy risklarni boshqarish, to'lov tizimlarini rivojlantirish va moliyaviy xizmatlar ko'lamini kengaytirish orqali iqtisodiy tizim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Raqamli bank xizmatlari va moliyaviy innovatsiyalarning rivojlanishi iqtisodiyotda moliyaviy aylanish tezligini oshirib, biznes muhitini yanada qulaylashtiradi. Natijada, iqtisodiy subyektlar o'rtasidagi moliyaviy munosabatlar soddalashtirib, umumiy iqtisodiy faollikning kuchayishiga zamin yaratiladi.

2-jadval. Bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishga ta'siri

Faoliyat yo'nalishlari	Asosiy funksiyalar	Iqtisodiy o'sishdagi ahamiyati
Kreditlash	Real sektorni moliyalashtirish	Ishlab chiqarish va bandlik o'sishi
Investitsion faoliyat	Kapitalni safarbar etish	Innovatsion rivojlanish
Moliyaviy vositachilik	Jamg'armalarni qayta taqsimlash	Resurslardan samarali foydalanish
To'lov tizimlari	Moliyaviy aylanishni tezlashtirish	Iqtisodiy faollikning oshishi
Risklarni boshqarish	Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash	Iqtisodiy tizim barqarorligi

2-jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, bank-moliya institutlari faoliyati iqtisodiy o'sishga ko'p qirrali ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, kreditlash hajmi va sifati iqtisodiy o'sish sur'atlarini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, bank tizimi barqarorligi ta'minlanmasa, bu iqtisodiy o'sishga nojo'ya ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Umuman olganda, davlat moliyasi va bank-moliya institutlari o'rtasidagi o'zaro uyg'unlik iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Fiskal va monetar siyosatning muvofiqlashtirilgan holda olib borilishi investitsion muhitni yaxshilab, moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Natijada, iqtisodiy o'sish barqaror va uzoq muddatli tus oladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, davlat moliyasi va bank-moliya institutlari iqtisodiy o'sishni ta'minlashda o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi tizim sifatida namoyon bo'ladi. Davlat moliyasi orqali amalga oshiriladigan fiskal siyosat makroiqtisodiy barqarorlikni saqlash, iqtisodiy sikllarni yumshatish hamda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish uchun zarur infratuzilmaviy sharoitlarni yaratishga xizmat qiladi. Ayniqsa, byudjet xarajatlarining samarali tarkibi va davlat investitsiyalarining ustuvor yo'nalishlarga yo'naltirilishi uzoq muddatli iqtisodiy o'sishning muhim omili ekanligi ilmiy jihatdan asoslangan.

Tahlillar bank-moliya institutlarining iqtisodiy o'sishdagi o'rni moliyaviy vositachilik, kreditlash va investitsion jarayonlarni qo'llab-quvvatlash orqali namoyon bo'lishini tasdiqladi. Bank tizimi orqali jamg'armalarning real sektorga yo'naltirilishi ishlab chiqarish hajmini kengaytirish, bandlikni oshirish va innovatsion faoliyatni rag'batlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bank sektorining barqarorligi va moliyaviy xizmatlar sifati iqtisodiy o'sishning uzluksizligini ta'minlovchi muhim shartlardan biri hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. Fiskal siyosat samaradorligini oshirish maqsadida byudjet xarajatlarining tarkibini qayta ko'rib chiqib, kapital va innovatsion yo'naltirilgan xarajatlar ulushini oshirish zarur. Bu uzoq muddatli iqtisodiy o'sish uchun mustahkam asos yaratadi.

2. Soliq siyosatini optimallashtirish orqali tadbirkorlik subyektlari uchun qulay fiskal muhitni shakllantirish va soliq yukini iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi darajada belgilash maqsadga muvofiqdir.

3. Bank-moliya institutlarining kreditlash salohiyatini kengaytirish uchun real sektor va kichik biznesni moliyalashtirishga yo'naltirilgan kredit mexanizmlarini takomillashtirish, shuningdek, uzoq muddatli va arzon moliyaviy resurslar ulushini oshirish zarur.

4. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash maqsadida bank tizimida risklarni boshqarish mexanizmlarini kuchaytirish, prudensial nazoratni kuchaytirish va moliyaviy nazorat institutlarini rivojlantirish lozim.

5. Fiskal va monetar siyosatning muvofiqlashtirilishini kuchaytirish orqali davlat moliyasi va bank tizimi o'rtasida institutsional uyg'unlikni ta'minlash, bu esa iqtisodiy o'sishning barqarorligini oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, davlat moliyasi va bank-moliya institutlarining uyg'un va samarali faoliyati iqtisodiy o'sishning muhim omili bo'lib, ularning o'zaro hamkorligini mustahkamlash mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanish strategiyasini muvaffaqiyatli amalga oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Musgrave, R. A. The Theory of Public Finance. New York: McGraw-Hill, 1959.
2. Keynes, J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. London: Macmillan, 1936.
3. Schumpeter, J.A. The Theory of Economic Development. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1934.
4. Moliya vazirligi. O'zbekistonda davlat moliyasini boshqarishning ustuvor yo'nalishlari. Toshkent, 2022.
5. World Bank. Global Financial Development Report. Washington, DC, 2021.
6. Xolmirzayev, U.A., & Hakimova, G. A. (2024). Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish tizimi. Экономика и социум, (5-1 (120)), 938-941.
7. Abdulazizovich, X.U. & Muhabbat, N. (2024). Increasing competitiveness in the commodity market in industrial enterprises. Образование Наука и Инновационные Идеи в Море, 42(1), 197-206.
8. Abdulazizovich, X.U. & Abdullajanovich, U.T. (2024). Sanoat ishlab chiqarish korxonalarida innovatsion faoliyat yo'nalishlari. Образование Наука и Инновационные Идеи в Море, 41(5), 17-21.
9. Abdulazizovich, K.U. (2023). Positive aspects of the cash method in small enterprises under unusual circumstances. Asia Pacific Journal of Marketing & Management Review, 12(11), 38-47.
10. Qutbiddinovich, S.I. & Abdulazizovich, X. U.(2023). GAAP asosiga qo'yilgan moliyaviy hisob kontseptiyalari. Interpretation and Researches, 1(3), 42-50.
11. Xolmirzayev, U.B. (2023). Bilimlar iqtisodiyoti shakllanishi evolyutsiyasini tavsiflovchi nazariy yondashuvlar. Green Economy and Development, 1(10), 664-440.
12. Xolmirzayev, U.A. & Hakimova, G.A. (2023). Xo'jalik yurituvchi subyektlarda debitor qarzlarning aylanishi tahliliga zamonaviy yondashuvlar.
13. Khakimov, J.B. & Xolmirzayev, A.U. (2021). Positive aspects of cash method in small enterprises in the context of pandemic. Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 12(7).
14. Sobirjon o'g'li, J.E., & Abdulazizovich, X.U. (2019). Profits of housekeeping and its development. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR), 8(4), 419-423.
15. Khakimov, B.J., Alimov, B.B., Xolmirzayev, U.A., & Polechov, A.X. (2013). Theory of economic analysis. Tashkent: Economics-Finance, 2013.
16. Xolmirzaev, U.A., & Kamoldinov, O.O. (2022). Aspects of improving presentation of information on accounts receivable in the accounting balance. Экономика и социум, (5-2 (92)), 767-779.
17. Xolmirzaev, U.A. (2023). Debitor qarzlarni aylanishi tahlilini takomillashtirish masalalari.
18. Xolmirzaev, U.B. & Madaliev, M. R. (2023). Moliyaviy hisobotlarning qayta ko'rib chiqilishida xalqaro talabga rioya etilishi zarurligi. Educational Research in Universal Sciences, 2(3), 424-432.

19. Xolmirzaev, U.A. & Samijonova, Sh.S. (2022). Совершенствование отражения денег в бухгалтерском балансе. Экономика и социум, (5-2 (92)), 755-766.
20. Isomukhamedov, A., Kholmirzaev, U., Tursunov, U., Ergashev, I., Aliyeva, G., Karimova, S., & Nadirov, U. (2025). Using AI enterprise expenses prediction and budgeting mechanisms. Reliability: Theory & Applications, 20(SI 10 (88)), 365-371.
21. Xolmirzaev, U.B., & Ubaydullayev, T. (2023). O'zbekiston Respublikasida davlat-xususiy sheriklik sohasida me'yoriy-huquqiy bazani ishlab chiqish. Green Economy and Development, 3(10), 667114.
22. Batirova, R., & Xolmirzaev, U. B. (2023). Ulgurji savdo qoidalari va chakana savdodan farqli tomonlari. Green Economy and Development, 3(9), 666890.
23. Xolmirzaev, U., & Kamoldinov, O. (2022). Экономика и социум. Экономика, 625-627.
24. Yusupjonovich, D.T. (2020). Improving the organizational and economic aspects of farms specializing in horticulture. International Engineering Journal For Research & Development, 5(4), 6.
25. Yusupjonovich, D.T. (2019). Effective use of investment in agriculture of the Republic of Uzbekistan. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR), 8(7), 6-10.
26. Yusupjonovich, D.T. (2020). Assess the impact of land reclamation on increasing agricultural productivity. European Journal of Molecular and Clinical Medicine, 7(7), 769-777.
27. Hakimova, D. (2025). Innovatsiya va innovatsion salohiyatning pedagogik ahamiyati. O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari, 204-208.
28. Mashrabjonovna, X.D. (2025). O'qituvchi innovatsion salohiyatini rivojlantirish zamonaviy o'qituvchini shakllantirishning asosiy omili sifatida. O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari, 63-66.
29. Hakimova, D.M. (2020). O'qituvchi faoliyatida innovatsion salohiyatning o'rni va ahamiyati. Namangan davlat universiteti, 1, 523.
30. Xapizovich, X.A. (2023). Directions of poverty reduction based on the development of small business and private entrepreneurship in Uzbekistan. Best Journal of Innovation in Science, Research and Development, 2(12), 632-636.
31. Kholmirzaev, A.K. (2021). Criteria and directions of development of small business activities. Academia: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(6), 730-735.
32. Kholmirzaev, A. (2020). Ways of small business development. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR), 9(11), 162-167.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100